

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟ ΦΑΝΤΑΣΜΑ ΤΟΥ

— "Οτι είδα εγώ με τὰ μάτια μου, δὲ θέλω νὰ μοῦ λέη κανεὶς πῶς δὲν τὸ πιστεύει.

"Ἐτσι ἔλεγε ἡ γρηῃ θεία μου, ἡ Μαρία τοῦ Μοσχολοῦ μία νύχτα ποὺ καθόμαστε στὴν αὐλὴ τοῦ σπητιοῦ μας.

— "Ἴδιος καὶ ἀπαράλλαχτος ὅπως, ὅταν ἦταν ζωντανὸς ἐφανερῶθηκε μπροστὰ μας.

— Γιὰ πῆς μου τὴν ἱστορία, θεία, τῆς εἶπα.

— Τὸ θυμοῦμαι σὰν νὰν' αὐτὴ ἡ ὥρα· εἶδα τὸν πατέρα μου, τὸν παπποῦ σου μ' ἄλλους λόγους, νὰ πηγαίνετο μέσα σ' αὐτὴ τὴ σάλα — καὶ μοῦδεῖς τὴ σάλα τοῦ σπητιοῦ μας ποὺ κ' ἐγὼ δὲ ξέρω πόσες γεννεὲς ἔχουν περάσει ἀπὸ πάνω της.

— "Ἦτανε Δεκεμβρὸς κ' εἴχαμε κλειστὴ ἀπὸ νορὶς στὸ σπητιὸν δὲν ἦτανε κανένας ἄλλος μέσα, ἐκτός ἀπὸ μένα καὶ τὴ μάνα μου.

Εἴχαμε πάη στὴ σανιδωμένη κάμαρη γιὰ ποῦ ζέστη, κ' ἀποσπερίζαμε. Ὁ λύγνος μας μόλις ἐφεγγε κ' ἐσκόρπιζε τὸ σκοτάδι. Δὲν ἐμιλούσαμε γιὰτί εἴμαστε ληπημένεσ' μόλις ἦταν μῆνας ποὺ πῆθαν ὁ πατέρας μου, ὁ γέρος Ἀποστολιός.

Κάπου κάπου ἐβλεπα κ' ἕνα δάκρυ στρογγυλὸ ἀπάνω στὰ μάγουλα τῆς μητέρας μου. Ἦμουν πολὺ μικρὴ μὰ καταλάβανα πῶς τὸ πρῶτο εἶναι σοβαρὸ καὶ χωρὶς νὰ ξέρω τὸ γιατί ἐλυπόμουν κ' ἐγὼ ὅταν ἐβλεπα τὴ μάνα μου ν' ἀναστενάζη.

Ἦταν περασμένη ἡ ὥρα, τίποτ' ἄλλο δὲν ἀκούγαμε ἐκτός ἀπὸ τὴ βοὴ ποῦκανε ὁ βοροῦρᾶς μετὰ τὴν ὀμρὴ ποῦμπαινε ἀπὸ τὸ χαλασμένο παραθυράκι τοῦ πύργου, καὶ χοροπηδοῦσε μέσα.

Ἄξαφνα ἀκούμε μέσα ἀπὸ τὸ κελλὰρι βήματα σιγανὰ μετριμένα να βγαίνουν κατὰ τὴν κορμιά μου καὶ ν' ἀρχωνται στὴ σάλα.

— Ἐτρόμαξα καθὼς τ' ἀκούσα καὶ φώναξα.

— Σωπά, μοῦ εἶπε ἡ μάνα μὴ φοβᾶσαι καμμιά γάτα θὰ μῆκε. Τὰ λόγια τῆς μάνας, τὸ ποῦ ἀσφαλτο γιαιτρικὸ γιὰ κάθε πληγὴ, μὲ ἠσύχασαν.

— Τίχ - τὰχ - τίχ - τὰχ ἀκούσα μέσα στὴν κουζίνα.

Τὰ βήματα πλησιάζανε.

Ἐπεσα στὴν ἀγκαλιά τῆς μάνας κ' ἔχωσα τὰ μοῦτρα μου μέσα στὰ στήθεα τῆς νὰ μὴ βλέπω.

Σὲ λιγάκι ἀπὸ περιέργεια νὰ δῶ ποῖος εἶναι σηκώθηκα ἀπὸ τὸ σκαμνὶ μου κ' ἐπῆγα ὡς τὴν μπόρτα τῆς σανιδωμένης κάμαρας. Τρελλή, ἀπὸ τὸ φόβο μου, ἐμπῆξα μιά φωνὴ ποὺ θαρρῶ πῶς τὴν ἀκούσαν καὶ οἱ πεθαμένοι.

— Μάνα ὁ ἀφέντης...

— Σωπά, παιδάκι μου, μούλεγε ἡ συχωρεμένη δὲν εἶναι τίποτα.

Και γιὰ νὰ μὲ ἠσυχάση σηκώθηκα κ' αὐτὴ κ' ἦρθε ἴσα με τὴν πόρτα τῆς κάμαρας κ' ἐγὼ ἀπὸ πίσω κίτρινη ἀπὸ τὸ φόβο ἐκύτταξα.

Τὸν ξαναεἶδα μετὰ τὸ μακρὸ μποξὶ του καὶ μετὰ τὸ κομπολόι στὰ χεῖρα. Ἐρχότανε κατ' ἐπάνω μας, ἔτοιμος γιὰ νὰ μῆς μιλήσῃ μετὰ τὸ ζαχαρένιο στόμα του ποῦ ποτὲ στὴ ζωὴ του δὲν εἶπε οὔτε γιὰ χωρατὰ κακὸ λόγο.

— Θεὸς σχωρὲ σου τοῦ ἔλεγε ἡ μάνα μὲ δάκρυα στὰ μάτια κ' ἔκανε τὸ σταυρὸ τῆς. Θεὸς σχωρὲ σου.

Εἶχε τρομάξει ὁμοῦ κ' αὐτὴ γιὰτί μ' ἐσφιγγε στὴν ἀγκαλιά της. Σὰ νὰ κάταβε ὁ ἀφέντης πῶς τρομάξαμε γιὰτί ἀντὶ νὰ ῥοθῆ στὴν κάμαρα ποὺ εἴμαστε, ἀλλασοστράτισε καὶ πῆγε στὴν ἀλλὰ καμαρίτσα ποὺ τὴν εἶχε γιὰ κρεβατοκάμαρα του, ὅταν ζοῦσε.

Μετὰ τὸ ἴδιο βῆμά του, σὰν ὅταν ἦτον ζωντανός, ἐπῆγε στὸ κρεβάτι του, ἀκούσαμε μάλιστα καὶ τὸ τρίξιμο τοῦ κρεβατιοῦ. Ἐβγάλε τὰ παπούτσια του τὰβαλε στὸ γύρο καὶ ὕστερα ἔπεσε.

Ἐγὼ κ' ἡμάνα μου ἐκαθόμαστε σὰ μακροαρωμένες στὴν μπόρτα τῆς κάμαρας, χωρὶς νὰ ξέρουμε τί νὰ κάνουμε.

Τὸν ἀκούσαμε ποὺ μεταγύρισε στὸ κρεβάτι του, τὸν ἀκούσαμε

ΑΠΟ ΤΟΥΣ «ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ» ΤΟΥ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ

Η ΓΥΝΑΙΚΟΥΛΑ

"Ἡ γυναικοῦλα εἶνε κ' ἐκείνη ὃν ἀνθρώπινον· ἀλλὰ κατοτέρας ἀνθρώπινου ἀξία". Ἐχει λίγες καὶ ποταπὲς ιδέες, καὶ λιγώτατη ἀνθρωπιά.

Γεωγραφικὲς τῆς γνώσεις εἶν' ἐκείνες τοῦ τόπου τῆς ἢ καὶ μόνης τῆς γειτονιάς τῆς. Ἱστορικὲς, ὅσα θυμᾶται καὶ εἶδε μετὰ μάτια τῆς, ἢ ἴσους μετ' αὐτὰ τῆς. Θρησκευτικὲς, ἢ ἐκκλησια τῆς ἐνορίας τῆς καὶ ὁ παπᾶς τῆς. Ἐπιτηδευματικὲς ἢ ῥόχα τῆς, τὸ σκαρτσοῦνι τῆς, καὶ ἴσως ἴσως καὶ τὸ κροσὲ τῆς.

Κάνει τὸ σταυρὸ τῆς ὅταν σημαίνουνη ἢ καμπάνες, καὶ τότε κάνει καὶ ὅταν ἐμβάλνη στὴν ἐκκλησίᾳ τῆς καὶ ὅταν εἰς τὴν ἐκκλησίᾳ τῆς ἀκούει νὰ μελετεῖται ἡ Παναγία. Δὲν ἐννοεῖ τίποτε ἀπὸ τὴν λειτουργία καὶ βγαίνει εὐχαριστημένη πῶς ἐλειτοργήθηκε.

Κοντὰ ὅμως, σὲ τοῦτην τὴν γυναικοῦλα, ὀφθαλμοφανὸς κατοτέρας κοινωνικὴς τάξεως, εἶναι καὶ ἡ γυναικοῦλα ἀνοτέρας περρωπῆς. Τοῦτη ἔχει πλατύτερον ὀρίζοντα ιδεῶν καὶ ἀνώτερην ιδέαν τοῦ ἑαυτοῦ τῆς, ἐπειδὴ τοῦτη, παρεχτὸς τῶν εἰρημένων γνώσεων καὶ πεποθησέων, κάνει καὶ τῆς ἔρχεται τὸ φηγοῦρῖνι ἀπὸ τὸ Παρίσι, καὶ ξέρει νὶ ἐνδιδεται κομπᾶ. Παίξει τὰ χερσιὰ ἴσως κιόλα διαβάξει μυθιστορήματα. Ἐχει θεωρεῖν εἰς τὸ θέατρον, ὅπου ἡ δόξα καὶ ἡ ἀποδέσσι τῆς. Δὲν ἐννοεῖ μουσιζὴν, οὐδὲ ξέρει τί γίνεται στὴ σηνή. Ἀλλὰ τὴν ἐπισκέφονται οἱ κομπότεροι, οἱ ὀποῖοι τὴν θαυμάζουνη. Καὶ βγαίνει ἐν θριάμβῳ, ὅτι ἐσάστισε ὄλους μετὰ σπάνιά τῆς φορέματα καὶ μετὰ λαμπρά τῆς στολῖδια.

Ἡ ὕστερη τοῦτην γυναικοῦλα, μετὰ ὄλην τῆς τὴν ὑπεροχὴν ἀπάνω στὴν πρῶτη, ἔχει τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ κεφαλιοῦ τῆς γεμάτο κορδέλλες, φηγοῦρῖνια, συναναστροφές, τραπουλόχαρτα, μαγαζιά μετὰ μόδες, καπέλα μετὰ πιούμες... ἀλλὰ τόσο μόνον.

Καὶ ὅμως ἡ γυναικοῦλα τοῦτη κυβερνᾷ ἴσως τὸν ἀνθρώπινον τὸν ἀνδρᾶ τῆς καὶ ἀντ' αὐτῆς οἱ δύο τους ἀνατρέφουνη τὰ παιδιὰ τους κατ' εἰκόνα καὶ διοῖσιν τῶν γονέων!... Ὅπου γυναικοῦλες καὶ ἀνθρώπινες κάνουν τὸ σῶμα τῆς κοινωνία, ἐκεῖ δὲν ἐγτιμῶνται παρὰ τὰ μῆδαμινὰ, τὰ στίσιμα, τὰ γέλοια. Οἱ λίγοι ἀνώτεροι κίτρινοφυλλιάζουνη καὶ μαρινῶνται ἀποθηρομῶνται. Ἡ δὲ κοινωνία μένει πάντα εὐκαταφρόνητη καὶ ἀναξία νὰ εἰποῖτὴ σύγχρονου τοῦ λοιποῦ ἐξευγενισμένου κόσμου.

† Α. ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

ποῦβῆξε ὅπως ὅταν ἦταν ζωντανός.

Ἐκαθήσαμε ἐκεῖ κάμποση ὥρα χωρὶς νὰ κουνηθοῦμε. Μᾶς εἶχε συνεκαρὶ τόσο πολὺ ἡ τρομάρα ποὺ δὲ μιλοῦσε ἢ μιά τῆς ἀλλήνης.

Σὲ λίγο ἀκούσαμε τὸ ἴδιο τρίξιμο· ἐνετόσαμε τ' αὐτὰ μας, ἐπροσέξαμε, καὶ καταλάβαμε πῶς βᾶζει τὰ παπούτσια του. Τὴν ὥρα ποὺ ἀκούσαμε πάλι τὸ περπάτημά του, ἐνοιούσαμε κ' οἱ δύο μιά ἀνατριγίλα στὸ κορμὶ καὶ σφιχταγκάλιαστικῆκα χωρὶς νὰ κινήθοῦμε ἀπὸ τὴ θέσι μας.

Ἡ βορρὴ εἶχεν ἀρχίσει νὰ πέφτῃ μετὰ μεγάλη δύναμη σὰν ἀπὸ σταμνιοῦ.

Βῆκε ὁ συχωρεμένος ἀπὸ τὴν κάμαρά του, ἐγύρισε καὶ μᾶς εἶδε μετὰ μὴ ματιά ποῦ δὲ θὰ τὴν ξεγᾶσσο ποτὲ καὶ πάλι μετὰ τὸ σιγανὸ ποῦ βῆμα καὶ βήγοντας κάπου-κάπου ἐπέραςε στὴ σάλα καὶ μῆκε στὴν κουζίνα.

Τὰ βήματά του ἀκούγοντα ε καθιρῶ ὅπως καὶ πρῶτα ἀκούστηκαν ὅταν ἔμπαινε ὕστερα ἀνοῖξε τὸ παραθυράκι τοῦ κελαιοῦ καὶ βγήκε.

Ἦσυχία βασιλεψε πάλι στὸ σπῆτι μας, ποῦ ἦταν πολὺ καιρὸ βυθισμέν' στὴ θλίψη.

Αὐτὸ ἔγινε καὶ τὴν ἄλλη βραδυτὴ ἴδιο καὶ ἀπαράλακτο.

Τὴ στιγμὴ ποῦ ἀνοῖγε τὸ παραθυράκι γιὰ νὰ βγῆ ἡ ψυχὴ τοῦ πατέρα μου, ἀκούσα τὴ μάνα μου νὰ λη μέσα στὰ δάκρυά τῆς.

— Ἀχ Ἀποστολιό μου ποῦ πᾶς μ' αὐτὴ τὴ βορρῆ.

Τὴν τρίτη βραδυὰ ἀπὸ τὸ φόβο μας ἐπήραμε τὸν κολιγὰ μας τὸν γέρο Σιφῆ καὶ κοιμήθηκα στὴ σάλα γιὰ συντροφιά μας.

Ἐμεῖς ἀκούσαμε καὶ εἶδαμε ὅσα ἔγιναν καὶ τῆς ἄλλες βραδεῖς μετὰ τὴ διαφορά ποῦ τὴν τρίτη βραδυὰ τὰ μάτια του μᾶς ἐφάνηκαν βρεγμένα ἀπὸ δάκρυα.

Ὁ κολιγᾶς ποῦ κοιμῶνταν ἐξω στὴ σάλα οὔτε ἀκούσε οὔτε εἶδε τίποτα καὶ ροχάλιζε ἀδιάκοπα κ' ὁ πατέρας μου ὅμως δὲν γύρισε νὰ τὸν ὀδῆ.

Αὐτὸς ἐχόταν γιὰ μᾶς ἠθελε νὰ μᾶς ἀποχαιρετίσῃ.

Δὲν εἶχε σαραντίσει ἀκόμα ὅταν ἐχόταν γιὰτί ἀπὸ τὴν ἄλλη βραδυὰ ποῦκλεισαν σαράντα μερὲς δὲν εἶδαμε τίποτα.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΟΣΜΗΣ

